Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/2150

29.9.2026

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2026/2150,

25. september 2026,

millega võimaldatakse Tšehhil anda kultuuripärandi kaitse eesmärgil luba etüleenoksiidi sisaldavale biotsiidile

(teatavaks tehtud numbri C(2026) 6691 all)

(Ainult tšehhikeelne tekst on autentne)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrust (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist, ([1]) eriti selle artikli 55 lõiget 3,

olles konsulteerinud alalise biotsiidikomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Etüleenoksiid, mis kuulub määruse (EL) nr 528/2012 V lisas määratletud tooteliiki 2 (desinfektsioonivahendid ja algitsiidid, mis ei ole mõeldud otseseks kasutamiseks inimeste või loomade puhul), lisati kõnealuses määruses osutatud tööprogrammi, milles käsitletakse kõigi biotsiidides sisalduvate olemasolevate toimeainete süstemaatilist läbivaatamist, nagu on sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 1062/2014 ([2]) II lisas. Taotlus etüleenoksiidi heakskiitmiseks tooteliiki 2 kuuluva tootena esitati 1. detsembril 2009.

(2) Komisjoni rakendusotsuses (EL) 2025/1074 ([3]) leiti, et heakskiitmise taotluses esitatud tüüpiline toode ei kuulu määruse (EL) nr 528/2012 kohaldamisalasse ning seetõttu on asjakohane jätta toimeaine etüleenoksiidi kasutamine tooteliiki 2 kuuluvates biotsiidides heaks kiitmata.

(3) Vastavalt määruse (EL) nr 528/2012 artikli 55 lõikele 3 esitas Tšehhi 5. veebruaril 2026 komisjonile taotluse erandi tegemiseks kõnealuse määruse artikli 19 lõike 1 punktist a ning palus luba anda kultuuripärandi kaitse eesmärgil luba etüleenoksiidi sisaldavale biotsiidile.

(4) Tšehhi esitatud teabe kohaselt on etüleenoksiidi kasutamine oluline, et kaitsta kultuuripärandi objekte, eriti polüsahhariide (peamiselt tselluloos) ja valke (peamiselt kollageen) sisaldavaid esemeid, nagu arhiivimaterjalid, raamatukollektsioonid, museaalid, fotograafia- ja kinopärandi objektid, kuna see on ainus tõhus meetod tõrjuda mitmesuguseid kahjulikke organisme, mis võivad selliseid objekte ohustada. Tšehhi väitel on etüleenoksiidiga desinfitseerimine fumigeerimiskambris kõige tõhusam desinfitseerimismoodus kultuuriväärtuslike objektide kaitsmiseks, mitte ainult seetõttu, et võimaldab töödelda mahukaid kollektsioone, vaid eelkõige tänu suurele läbitungimisvõimele, laiale toimespektrile (tõhus nii bakterite, viiruste, seente ja spooride vastu, sealhulgas resistentsete liikide puhul, mida muud meetodid ei suuda hävitada), madalale kasutustemperatuurile, mida vajatakse soojustundlike materjalide (enamik orgaanilisi materjale) töötlemiseks, ning sobivusele töödeldavate materjalidega, põhjustades neile minimaalset kahju.

([1]) ELT L 167, 27.6.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/528/oj.

([2]) Komisjoni 4. augusti 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1062/2014 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 528/2012 osutatud tööprogrammi kohta, milles käsitletakse kõigi biotsiidides sisalduvate olemasolevate toimeainete süstemaatilist läbivaatamist (ELT L 294, 10.10.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/1062/oj).

([3]) Komisjoni 2. juuni 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/1074, millega jäetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 528/2012 heaks kiitmata olemasoleva toimeaine etüleenoksiidi kasutamine tooteliiki 2 kuuluvates biotsiidides (ELT L, 2025/1074, 3.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1074/oj).

(5) Tšehhi sõnul puuduvad sobivad alternatiivid kultuuripärandi objektide töötlemiseks. Paljud alternatiivsed keemilised ühendid pärsivad ainult seente või bakterite arengut, takistades ajutiselt mikroorganismide kasvu, kuid ei avaldada biotsiidset toimet, mis tagaks nende täieliku elimineerimise. Sellised ained ei tungi piisavalt paksudesse materjalidesse või mõjutavad negatiivselt pigmentide stabiilsust ja värvi. Tšehhi sõnul on anoksia tõhus putukate vastu, kuid ebatõhus hallituse ja bakterite vastu. Gammakiirgusega kiiritamine on väga kallis ja keeruline teostada ning selle jaoks on vaja eriseadmeid. Kuigi gammakiirgus peaks olema ainsaks teoreetiliseks alternatiiviks suuremahulise töötlemise korral, on Tšehhi sõnul tõestatud, et see põhjustab tselluloosi märkimisväärset lagunemist, vähendades oluliselt dokumentide säilivust ja vastupidavust, ning madal temperatuur (külmutamine) võib seente kasvu peatada, kuid ei ole tõhus spooride elimineerimiseks.

(6) Tšehhi kinnitas taotluses, et etüleenoksiidiga desinfitseerimist teostavad ainult koolitatud töötajad spetsiaalsetes, selleks ettenähtud rajatises, väga range ja kontrollitud protsessi raames. Pärast desinfitseerimist toimub mitmeetapiline tuulutamine, et eemaldada esemetelt gaasijäägid. Käitlejate ohutuse kõrge tase on tagatud selle kaudu, et protsessi kõigis etappides jälgitakse pidevalt desorbeerunud gaasi jääkkontsentratsiooni gaasikromatograafia abil. Gaasi atmosfääri paiskamise vältimiseks on igas seadmes jäätmegaasi kõrvaldamise seade, kus katalüütilise põlemise käigus lagundatakse etüleenoksiid veeauruks ja süsinikdioksiidiks.

(7) Tšehhi esitatud taotluses sisalduv teave ja põhjendused osutavad, et etüleenoksiidi kasutamine on kultuuripärandisse kuuluvate esemete kaitsmiseks oluline ning Tšehhil ei ole sobivaid alternatiive. Alternatiivid ei ole kas piisavalt tõhusad sihtorganismide vastu või võivad kahjustada töödeldud materjale

(8) Tuginedes Tšehhi esitatud teabele ja põhjendustele on asjakohane järeldada, et etüleenoksiid on Tšehhi kultuuripärandi kaitsmiseks hädavajalik ning praegu ei ole sobivaid alternatiive. Seega tuleks võimaldada Tšehhil kultuuripärandi kaitse eesmärgil anda luba etüleenoksiidi sisaldavale biotsiidile,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kultuuripärandi kaitse eesmärgil võib Tšehhi anda etüleenoksiidi sisaldavale biotsiidile loa, mis kehtib kuni 31. juulini 2031.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Tšehhi Vabariigile.

Brüssel, 25. september 2026

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Olivér VÁRHELYI